അലക്സാണ്ടർ സോൾഷെനിത്സിന്റെ (നോബൽ പ്രൈസ്)'
കാൻസർവാർഡ് എന്ന നോവലിലെ ഒരദ്ധ്യായം

എന്തിനാലാണ് മനുഷ്യൻ ജീവിക്കുന്നത്

വിവർത്തനം : എൻ.പി. മൂസക്കുട്ടി

തൊണ്ടയിൽ കാൻസർ പിടിപെട്ടിട്ടില്ലായിരുന്നുവെങ്കിൽ യെഫ്രേം പോദ്ദുയേവ് തന്റെ ജീവിതത്തിലെ ഏറ്റവും നല്ല കാലത്ത് ജീവിക്കുന്ന ഒരുവനാകുമായിരുന്നു. അമ്പതോളം വയസ്സുള്ള അയാൾ ഊക്കുള്ളവനും കരുത്ത തോളോടു കൂടിയവനും സ്വസ്ഥബുദ്ധിയുള്ളവനുമായിരുന്നു. വണ്ടിക്കുതിരയുടെ അത്രത്തോളമില്ലെങ്കിലും ഏറെക്കുറെ ഇരട്ടപ്പൂഞ്ഞയുള്ള ഒരു ഒട്ടകത്തെപ്പോലെ സഹിക്കാനും വഹിക്കാനും കഴിവുള്ളവനായിരുന്നു. എട്ടുമണിക്കൂർ നേരത്തെ ഷിഫ്റ്റിനുശേഷം ആദ്യത്തേതുപോലെ മറ്റൊന്നുകൂടി കയ്യേൽക്കാൻ അയാൾക്കു സാധിക്കുമായിരുന്നു. കാമയിൽ തന്റെ ചെറുപ്പകാലത്ത് ഇരുന്നൂറു തൂക്കം ചാക്കുകൾ അയാൾ ഏറ്റുമായിരുന്നു. അക്കാലം മുതൽക്കേ യെഫ്രേമിന്റെ കരുത്ത് കഷ്ടിച്ചേ ക്ഷയിച്ചിരുന്നുള്ളൂ. ഒരു പ്ലാറ്റുഫോമിലേക്ക് ഒരു കോൺക്രീറ്റ് മിക്സർ ഉരുട്ടിക്കൊണ്ടുപോകാൻ തൊഴിലാളികളെ സഹായിക്കേണ്ടിവരുമ്പോൾ ഇപ്പോഴും അയാൾ വിട്ടുനിൽക്കാറില്ല. എല്ലായിടത്തും ഓടിനടന്ന് ഒരു കുന്ന് പണി അയാളെടുക്കും – ഇവിടെ വലിച്ചിട്ടും അവിടെ കുഴിച്ചും ഇവിടെ എറിഞ്ഞുകൊടുത്തും അവിടെ പണിതും. പത്തു മൂബിളിന് ചില്ലറ മാറ്റുന്നത് നാണക്കേടായി അയാൾ കരുതും. ഒരു കുപ്പി വോഡ്ക കഴിച്ചാൽ ലക്കുകെടുകയില്ലെങ്കിലും മൂന്നാമതൊരു കുപ്പിക്കുവേണ്ടി ആഗ്രഹിക്കുകയില്ല. യെഫ്രേം പൊദ്ദുയേവിന് അന്ത്യവും അതിരും അറിഞ്ഞുകൂടാ. താൻ എപ്രകാരമായിരുന്നുവോ അതേപോലെ എപ്പോഴും ആയിരിക്കുമെന്ന് അയാൾ കരുതി. കായബലം ഉണ്ടായിട്ടും യുദ്ധമുന്നണിയിൽ അയാളൊരിക്കലും സേവനമനുഷ്ഠിച്ചില്ല. യുദ്ധകാലത്തെ തിരക്കിട്ട നിർമ്മാണജോലികൾ അയാളെ അകറ്റിനിർത്തി. അതിനാൽ പരിക്കിന്റെയും പട്ടാള ആശുപത്രികളുടെയും രുചി അയാളൊരിക്കലും അറിഞ്ഞിരുന്നില്ല. മാത്രമല്ല, ജീവിതത്തിൽ ഒരു ദിവസം പോലും അസുഖബാധിതനായിരുന്നിട്ടില്ല – ഗുരുതരമായി ഒന്നും തന്നെയില്ല; പകർച്ചവ്യാധി അയാളെ സ്പർശിച്ചില്ല. ഒരിക്കലും പല്ലുവേദന വന്നിട്ടില്ല.

കഴിഞ്ഞ തവണത്തേതിന്റെ മുമ്പത്തെ കൊല്ലം ഇതാദ്യമായി അയാൾ രോഗബാധിതനായി – കേൾക്കണോ! അതിതായിരുന്നു;

കാൻസർ.

“കാൻസർ”. ഇപ്പോൾ അയാൾക്കിത് മനസ്സിൽ തട്ടാതെ പറയാൻ കഴിയും. എന്നാൽ ഇതൊന്നുമല്ലെന്ന്, ഇതിനെ ഗൗനിക്കേണ്ടതില്ലെന്ന്, കൊല്ലങ്ങളോളം അയാൾ സ്വയം പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു. വേദന സഹിക്കാൻ കഴിയുമ്പോൾ ഡോക്ടറുടെ അടുത്തേക്കു പോകുന്നത് അയാൾ മാറ്റിവെയ്ക്കും. എന്നാൽ ഒരിക്കൽ ഡോക്ടറെ കാണാൻ പോയപ്പോൾ അവർ അയാളെ ഒരു സ്ഥലത്തുനിന്നു മറ്റൊരു സ്ഥലത്തേക്കു നടത്തിച്ചു. ഒടുവിൽ കാൻസർ ക്ലിനിക്കിലേക്കു പറഞ്ഞയച്ചു. എന്നാൽ അവിടെയുണ്ടായിരുന്ന രോഗികൾ അയാളോടു പറഞ്ഞത് തങ്ങൾക്ക് കാൻസർ ഇല്ലെന്നാണ്. യെഫ്രേം ആകട്ടെ തനിക്കെന്താണ് ഉണ്ടായിരുന്നതെന്ന് തിട്ടപ്പെടുത്താൻ ഒരുക്കമല്ലായിരുന്നു. ജന്മസിദ്ധമായ തന്റെ ബുദ്ധിയെ വിശ്വസിക്കാൻ അയാൾക്കു കഴിഞ്ഞില്ല. താൻ വിശ്വസിക്കാൻ ആഗ്രഹിച്ചത് അയാൾ വിശ്വസിച്ചു. അതായത്, തനിക്ക് കാൻസർ ഇല്ലെന്ന്; ഒടുവിൽ എല്ലാ ശരിയാകുമെന്ന്.

യെഫ്രേമിന്റെ നാവിനെയാണ് അതു ബാധിച്ചത് – വേഗമേറിയ, സദാസന്നദ്ധമായ നാവ്. യഥാർത്ഥത്തിൽ അയാളത് ഒരിക്കലും ശ്രദ്ധിച്ചിരുന്നില്ല. എങ്കിലും തന്റെ ജീവിതത്തിൽ നാവ് വളരെയധികം വഴക്കമുള്ളതായിരുന്നു. അമ്പതു വർഷത്തിനുള്ളിൽ അയാളതിന് ധാരാളം വ്യായാമം നൽകിയിരുന്നു. ഒരിക്കലും സമ്പാദിക്കാത്ത പണത്തിന്റെ കടം വീട്ടാൻ ആ നാവുകൊണ്ട് അയാൾ സംസാരിച്ചിരുന്നു, ചെയ്യാതിരുന്ന കാര്യങ്ങൾ ചെയ്തുവെന്ന് കണ്ണടച്ച് ആണയിട്ടു, വിശ്വസിക്കാതിരുന്ന സംഗതികൾക്കുവേണ്ടി ജാമ്യം നിന്നു, മേലുദ്യോഗസ്ഥന്മാർക്കുനേരെ കയർക്കുകയും തൊഴിലാളികൾക്കുനേരെ അവഹേളനങ്ങൾ ചൊരിയുകയും ചെയ്തു. ഒരു രാപ്പാടിപ്പക്ഷിയെപ്പോലെ ആ നാവുകൊണ്ട് തിമിർത്തുല്ലസിച്ചു പാടി, അങ്ങേയറ്റം പ്രിയങ്കരവും പരിശുദ്ധവും ആയ എല്ലാ സംഗതികളെയും മലീമസമാക്കി. മരക്കഴുത കഥകൾ പറഞ്ഞെങ്കിലും ഒരിക്കലും രാഷ്ട്രീയം സ്പർശിച്ചില്ല. അയാൾ വോൾഗാ ഗാനങ്ങൾ പാടി. താൻ വിവാഹിതനല്ലെന്നും തനിക്കു മക്കളില്ലെന്നും ഒരാഴ്ചക്കകം താൻ തിരികെയെത്തി വീടുപണി തുടങ്ങുമെന്നും നാടൊട്ടുക്കുമുള്ള സ്ത്രീകളോട് അയാൾ നുണ പറഞ്ഞു. “നിന്റെ നാവ് പുഴുത്തുപോകട്ടെ.” ഒരു മൂക്കറ്റം കുടിച്ചിരുന്നപ്പോഴൊഴികെ യെഫ്രേമിന്റെ നാവ് അയാളെ നിരാശപ്പെടുത്തിയിരുന്നില്ല.

നാവ് പൊടുന്നനെ വീർക്കാൻ തുടങ്ങി, അതു പല്ലിനുനേരെ സ്പർശിച്ചു. അയാളുടെ വെള്ളമൂറുന്ന, മൃദുവായ തൊണ്ടയിൽ നാവ് എത്താതെയായി.

എന്നാൽ ചങ്ങാതിമാരുടെ മുന്നിൽ ഇളിഭ്യച്ചിരി ചിരിച്ചുകൊണ്ട് അയാൾ ഒഴിഞ്ഞുമാറി. “പൊദ്ദുയേവ്? അയാളെ വിരട്ടാൻ ഒന്നിനും കഴിയില്ല!”

അപ്പോൾ അവർ പറയും: “ങ്ഹാ, അതെ, വയസ്സൻ പൊദ്ദുയേവ്. ഇയാൾക്ക് ഇച്ഛാശക്തിയുണ്ട്.”

എന്നാൽ അത് ഇച്ഛാശക്തിയായിരുന്നില്ല, തനി അന്ധമായ, കഠിനമായ ഭയമായിരുന്നു. ശസ്ത്രക്രിയ താമസിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് കഴിയുന്നിടത്തോളം തന്റെ ജോലിയോട് അയാൾ ഒട്ടിപ്പിടിച്ചുനിന്നത് ഇച്ഛാശക്തിമൂലമല്ല, ഭയം മൂലമായിരുന്നു. തന്റെ ജീവിതം മുഴുവനും അയാളെ ഒരുക്കിയത് ജീവിക്കാനായിരുന്നു, മരിക്കാനായിരുന്നില്ല. മാറ്റം അയാളുടെ ശക്തിക്കും അപ്പുറമായിരുന്നു. മാറ്റവുമായി പൊരുത്തപ്പെടുക എങ്ങനെയെന്ന് അയാൾക്കറിയില്ലായിരുന്നു. അതിനെയെല്ലാം തള്ളിമാറ്റി അയാൾ അവിടെത്തന്നെ നിലകൊണ്ടു. ഒന്നും സംഭവിച്ചിട്ടില്ലാത്തതുപോലെ അയാൾ എല്ലാ ദിവസവും ജോലിക്കുപോയി. തന്റെ ഇച്ഛാശക്തിയെ പുകഴ്ത്തുന്ന ആൾക്കാർക്ക് ചെവികൊടുത്തു.

അയാൾ ശസ്ത്രക്രിയ നിരസിച്ചതിനാൽ അവർ സൂചി ചികിത്സ ആരംഭിച്ചു. നരകത്തിലെ പാപിയാണ് അയാളെന്നവണ്ണം അയാളുടെ നാവിൽ അവർ സൂചി

കൾ കുത്തിയിറക്കി, നിരവധി ദിവസങ്ങൾ അതവിടെത്തന്നെ നിർത്തി. യെഫ്രേം സൂചിയവിടെ നിർത്താൻ ആഗ്രഹിച്ചിരുന്നുവെന്നോ! അയാളത് ആശിച്ചിരുന്നുവെന്നോ! ഇല്ല. നാവ് വീർത്തുകൊണ്ടേയിരുന്നു. അയാൾക്കു തന്റെ പ്രശസ്തമായ ഇച്ഛാശക്തി മേലിൽ സംഭരിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. വെളുത്ത ക്ലിനിക്ക് മേശമേൽ കാളയുടേതുപോലുള്ള തന്റെ തല വെച്ച് അയാൾ വഴങ്ങിക്കൊടുത്തു.

ശസ്ത്രക്രിയ നടത്തിയത് ലെവ് ലിയോനിദേവിച് ആയിരുന്നു. അദ്ദേഹമത് വിസ്മയകരമായി നടത്തുകതന്നെ ചെയ്തു, വാഗ്ദാനം ചെയ്തപോലെ കിറുകൃത്യമായി. നാവ് ചെത്തിക്കുറച്ചു. എങ്കിലും അത് പഴയതുപോലെ വീണ്ടും വളഞ്ഞു തിരിയാനും പണ്ടത്തെ കാര്യങ്ങളെല്ലാം പറയാനും തുടങ്ങി, അത്ര വ്യക്തതയോടെയല്ലെങ്കിലും. അവർ അയാളെ വീണ്ടും സൂചികൾകൊണ്ടു കുത്തി, പോകാൻ അനുവദിച്ചു. ഓർമ്മപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട് ലെവ് ലിയോനി ദോവിച് പറഞ്ഞു: “മൂന്നു മാസത്തിനകം തിരികെ വരണം. ഞങ്ങൾക്ക് മറ്റൊരു ശസ്ത്രക്രിയ കൂടി നടത്താനുണ്ട് – നിങ്ങളുടെ കഴുത്തിന്മേൽ. അത് വളരെ എളുപ്പമുള്ള ഒന്നായിരിക്കും.”

പക്ഷേ യെഫ്രേം തന്റെ കഴുത്തിന്മേൽ വളരെയധികം “എളുപ്പം” ശസ്ത്രക്രിയകൾ പണ്ടേ കണ്ടുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. നിശ്ചിതസമയത്ത് അയാൾ അവിടെ ചെന്നില്ല. അവർ തപാൽ വഴി അയാൾക്ക് ഹാജരാകാനുള്ള കല്പനകൾ അയച്ചു. അയാളവ അവഗണിക്കുകയാണുണ്ടായത്. എന്തുതന്നെയായാലും ഒരേ സ്ഥലത്ത് അയാൾ ദീർഘകാലം താമസിക്കാതെയായി. ഒരു ദിവസത്തെ മുൻകൂർ അറിയിപ്പിൽ കോളിമയിലേക്കോ ഖാകാസ്സിയയിലേക്കോ അയാൾക്കു പറക്കാൻ കഴിഞ്ഞു. സ്വത്തോ അപ്പാർട്ടുമെന്റോ കുടുംബമോ അയാളെ എവിടെയും തടഞ്ഞു നിർത്തിയില്ല. രണ്ടു കാര്യങ്ങൾ അയാൾ ഇഷ്ടപ്പെട്ടു. സ്വതന്ത്രമായ ഒരു ജീവിതവും കീശയിൽ കാശും. അവർ ക്ലിനിക്കിൽനിന്ന് എഴുതിക്കൊണ്ടിരുന്നു: ‘‘സ്വന്തം നിലയ്ക്ക് നിങ്ങൾ വരുന്നില്ലെങ്കിൽ പോലീസ് നിങ്ങളെ പിടിച്ചുകൊണ്ടുവരും”. കാൻസർ ക്ലിനിക്കിന് അത്രയേറെ അധികാരമുണ്ടായിരുന്നു. കാൻസർ പിടിപെടാത്ത ആൾക്കാരുടെ മേലുപോലും അവർക്ക് അധികാരമുണ്ട്.

അയാൾ പോയി. തീർച്ചയായും ഇപ്പോഴും അയാൾക്ക് അവർ പറയുന്നത് കൂട്ടാക്കാതിരിക്കാവുന്നതേയുള്ളൂ. ലെവ് ലിയോനി ദോവിച്ച് അയാളുടെ കഴുത്തിൽ തപ്പിനോക്കി, ഇത്രയും നാൾ നീട്ടിവെച്ചതിന് അയാൾക്ക് യഥാർത്ഥത്തിലൊരു മനസ്സമാധാനംതന്നെ നൽകി. അവർ യെഫ്രേമിന്റെ കഴുത്തിന്റെ വലതുവശത്തും ഇടതുവശത്തും മുറിച്ചു, ചട്ടമ്പികൾ കത്തികൊണ്ട് അരിയുന്നതുപോലെ. മുറിവിനു ചുററും മുറുകെ തുണിചുറ്റിയ നിലയിൽ കുറെനേരം അയാളവിടെ കിടന്നു. അയാളെ ക്ലിനിക്കിൽനിന്നു പറഞ്ഞുവിട്ടപ്പോൾ ദുഃഖസൂചകമായി അവർ തലയാട്ടി.

സ്വതന്ത്രജീവിതത്തിനുള്ള അഭിവാഞ്ഛ അയാൾക്കില്ലാതായി. ജോലിക്കു പോകാതെയായി, പുകവലിയും മദ്യപാനവും അയാളിൽനിന്ന് അകന്നു. കഴുത്ത് മയപ്പെടുന്നില്ല. അത് വീർത്തു വരികയായിരുന്നു. അത് കഠിന വേദനയുളവാക്കി. വേദന നേരെ തലയിലേക്ക് ഇരച്ചുകയറി. കഴുത്തുമുതൽ ചെവിയോളം രോഗം പടർന്നു കയറുകയായിരുന്നു.

പിന്നീട് ഒരു മാസത്തിലധികം കഴിയുന്നതിനുമുമ്പ്, നിറം മങ്ങിയ ഇഷ്ടികകൊണ്ടുള്ള അതേ പഴയ കെട്ടിടത്തിലേക്ക് അയാൾ തിരികെ ചെന്നു. ആയിരക്കണക്കിനു പേർ ചേർന്നു മിനുക്കിയ അതേ പോർച്ചിന്നരികിലെ പൈൻ മരങ്ങൾക്കിടയിലൂടെയാണ് അങ്ങോട്ടു നടന്നു ചെന്നത്. പഴയൊരു സുഹൃത്തിനോടെന്നപോലെ ഡോക്ടർമാർ ഉടനെ അയാളുടെ കയ്യിൽ കടന്നുപിടിച്ച്, വരകളുള്ള അതേ ആശുപത്രി പൈജാമ ധരിപ്പിച്ചു; പിറകിലെ മതിലിലേക്കു തുറക്കുന്ന ജനാലകളുള്ള ഓപ്പറേഷൻ തിയേറ്ററിനു സമീപത്തെ അതേ വാർഡിൽ അയാളെ കിടത്തി. തന്റെ വേദനിക്കുന്ന കഴുത്തിൽ രണ്ടാമതൊരു ശസ്ത്രക്രിയയ്ക്കുവേണ്ടി അയാൾ കാത്തുകിടന്നു. ഇതോടെ മൊത്തം മൂന്നാകും. ഇനി യെഫ്രേം പൊദ്ദുയേവിന് സ്വയം കബളിപ്പിക്കാൻ കഴിയില്ല. അയാളതു ചെയ്തതുമില്ല. തനിക്ക് കാൻസർ ആണെന്ന് അയാൾക്കറിയാമായിരുന്നു.

അടുത്തതായി, കാര്യങ്ങളെ സമനിലയിലാക്കാൻ ശ്രമിച്ചുകൊണ്ട്, തന്റെ വാർഡിലുള്ളവരോടെല്ലാം അവർക്കും കാൻസറുണ്ടെന്ന് അയാൾ വിശദീകരിക്കാൻ തുടങ്ങി. ആരും രക്ഷപ്പെടാൻ പോകുന്നില്ലെന്നും ഒടുവിൽ അവരെല്ലാം തിരിച്ചെത്തുമെന്നും അയാൾ പറഞ്ഞു. ജനങ്ങൾ കഷ്ടപ്പെടുന്നതും അവർ വേദനകൊണ്ട് മുറുമുറുക്കുന്നത് കേൾക്കുന്നതും അയാൾ ആസ്വദിച്ചു എന്നല്ല ഇതിന്നർത്ഥം – എന്തുകൊണ്ടാണ് സ്വയം കബളിപ്പിക്കൽ അവർ അവസാനിപ്പിക്കാത്തത്? അവർക്ക് സത്യത്തെ എന്തുകൊണ്ട് അഭിമുഖീകരിച്ചുകൂടാ?

അവർ അയാളിൽ മൂന്നാമത്തെ ശസ്ത്രക്രിയയും നടത്തി. ആഴമേറിയതും കൂടുതൽ വേദനാജനകവുമായ ഒന്ന്. എന്നാൽ അതിനു ശേഷം, അവർ അയാളുടെ മുറിവ് ബാൻഡേജ് ചെയ്തപ്പോൾ, ഡോക്ടർമാർ ഉല്ലാസഭരിതരായി കാണപ്പെട്ടില്ല. അവർ പരസ്പരം എന്തോ പുലമ്പി. അത് റഷ്യൻ ഭാഷയിലായിരുന്നില്ല. ബാൻഡേജിന് കട്ടിയും പൊക്കവും കൂടി വന്നു. കഴുത്തിനു താഴെ മുതൽ തലവരെ വരിഞ്ഞു മുറുക്കി. തലയിലേക്കു തുളച്ചു കയറുന്ന വേദന കൂടുതൽ കൂടുതൽ ശക്തമായിത്തീർന്നു. അത് കൂടെക്കൂടെ അനുഭവപ്പെട്ടു, മിക്കവാറും അവിരാമമായി.

പിന്നെ എന്തിന് നാട്യമഭിനയിക്കണം? കാൻസറിനോടൊപ്പം അതിനുശേഷം വന്നതുകൂടി അയാൾക്കു സ്വീകരിക്കേണ്ടിവന്നു. കാൻസറിൽനിന്നു പുറം തിരിഞ്ഞുനിന്നുകൊണ്ട്, അതിനുനേരെ കണ്ണടച്ചുകൊണ്ട്, രണ്ടു കൊല്ലം അയാൾ ചെലവഴിച്ചു. മരിച്ചു വീഴാനുള്ള സമയം യെഫ്രേമിന് ആഗതമായിരിക്കുന്നു. ദുരുപദിഷ്ടയോടെ അയാൾ അപ്രകാരം പറഞ്ഞപ്പോൾ അതത്രയും ഗുരുതരമായി തോന്നിയില്ല. അത് മരിക്കലായിരുന്നില്ല, മരിച്ചു വീഴലായിരുന്നു.

അത് പറയാൻ വളരെ എളുപ്പമായിരുന്നു. പക്ഷേ, അയാളുടെ മനസ്സിനും ഹൃദയത്തിനും അതുൾക്കൊള്ളാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. തനിക്ക്, യെഫ്രേമിന്, എങ്ങനെയാണ് അതു സംഭവിക്കാൻ ഇടവരിക? എന്തു സംഭവിക്കും, എന്താണുചെയ്യേണ്ടത്?

ഇന്നോളം താൻ ജോലിക്കു പിറകിലും ഇതര ആൾക്കാർക്കിടയിലും ഒളിഞ്ഞിരുന്നു. എന്നാൽ ഇപ്പോഴിതാ നേരെ അവിടെ എത്തിയിരിക്കുന്നു. തനിക്കത് തനിയെ നേരിടേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. കഴുത്തിനുചുറ്റുമുള്ള ബാൻഡേജ് തന്നെ ശ്വാസം മുട്ടിച്ചുകൊല്ലുകയാണ്. വാർഡുകളിലോ തളങ്ങളിലോ താഴത്തെ നിലയിലോ മുകളിലത്തെ നിലയിലോ ഉള്ളവർക്ക് തന്നെ സഹായി

ക്കാൻ കഴിയുന്ന ഒന്നും തന്നെ പറയാനില്ലായിരുന്നു. അതെല്ലാം പല തവണ പറഞ്ഞു കഴിഞ്ഞതാണ്. അതെല്ലാം തെറ്റുമായിരുന്നു.

പിന്നീട്, വാതിലിന്നും ജനാലയ്ക്കും ഇടയിൽ മുകളിലേക്കും താഴേക്കും, വീണ്ടും തിരികെയും ദിവസം അഞ്ചുമണിക്കൂർ ചിലപ്പോൾ ആറുമണിക്കൂർ അയാൾ അമർത്തിച്ചവുട്ടി നടക്കാൻ തുടങ്ങി. അയാൾ സഹായത്തിനുവേണ്ടി പരക്കം പായുകയായിരുന്നു.

താൻ എവിടെയായിരുന്നാലും (വൻ നഗരങ്ങളിലൊഴികെ എല്ലായിടത്തും അയാൾ പോയിട്ടുണ്ട്. എല്ലാ പ്രവിശ്യകളും അയാൾ അരിച്ചുപറുക്കിയിട്ടുണ്ട്), യെഫ്രേമിന്റെ ജീവിതത്തിനും അയാൾക്കും ഓരോരുത്തർക്കുമെല്ലാം ഒരു മനുഷ്യനിൽനിന്ന് ആവശ്യപ്പെടുന്നത് എന്താണെന്ന് അറിയാമായിരരുന്നു. ജീവിതത്തിൽ നല്ലൊരു ഉദ്യോഗമോ നല്ലൊരു സ്വാധീനമോ തനിക്ക് ഉണ്ടാകേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. രണ്ടും നിങ്ങൾക്കും പണം തരും. നാലുപേർ ഒത്തുകൂടുമ്പോൾ, "എന്താണു നിങ്ങളുടെ പേര്?" പിന്നെ, ''എത്രത്തോളം നിങ്ങൾ സമ്പാദിക്കുന്നു?'' എന്നൊക്കെയാണ്. സമ്പാദ്യം പ്രതീക്ഷിച്ചയത്ര ഇല്ലെങ്കിൽ – പിന്നെ പറയേണ്ടതില്ല, താൻ ഒന്നുകിൽ ഒരു വിഡ്ഢി, അല്ലെങ്കിൽ ദൗർഭാഗ്യവാൻ, മൊത്തത്തിൽ താനൊരു ആണുപോലുമായിരിക്കില്ല.

തനിക്ക് വളരെ നന്നായി അറിയുന്ന ഇത്തരത്തിലുള്ളൊരു ജീവിതമാണ് വോർക്കുടയിലും യെനിസെയ്യിലും വിദൂരപൂർവ്വദേശങ്ങളിലും മദ്ധ്യേഷ്യയിലും അയാൾ കണ്ടത്. ജനങ്ങൾ വൻതോതിൽ പണം സമ്പാദിച്ചു. എന്നിട്ടത് ശനിയാഴ്ചകളിൽ ചെലവഴിച്ചു. അതുമല്ലെങ്കിൽ ഒഴിവു ദിവസങ്ങളിൽ ധൂർത്തടിച്ചു.

എല്ലാം ഭംഗിയായി നടന്നു. അവർ ജീവിതം ആഘോഷിച്ചു. ഒടുവിൽ അവർക്ക് കാൻസറോ അതുപോലുള്ള മാരകമായ മറ്റെന്തെങ്കിലുമോ പിടിപെട്ടു. എന്നാൽ അവർക്കതു പിടിപെട്ടപ്പോൾ അതിനൊന്നിനും തന്നെ ഒരു കോപ്പെക്കിന്റെ മൂല്യമില്ലായിരുന്നു – അവരുടെ തൊഴിൽ, ജീവിതത്തിന്മേലുള്ള അവരുടെ സ്വാധീനം, അവരുടെ ജോലി, അവരുടെ ശമ്പളം. അവരെല്ലാം വളരെയധികം നിസ്സഹായരായി മാറി. തങ്ങൾക്കു കാൻസർ പിടിപെട്ടിട്ടില്ലെന്ന് അവസാനംവരെ അവർ സ്വയം കബളിപ്പിക്കാൻ ആഗ്രഹിച്ചു. ജീവിതം ആസ്വദിക്കാനുള്ള സന്ദർഭം നഷ്ടപ്പെട്ട അവർ ഒരു കൂട്ടം പാവം വിഡ്ഢികളെപ്പോലെ സത്യം വെളിപ്പെടുത്തി.

എന്നാൽ അവർക്ക് നഷ്ടപ്പെട്ടത് എന്തായിരുന്നു?

പഴയ ആൾക്കാരെ അപേക്ഷിച്ച് യുവാക്കൾ കൂടുതൽ ചുറുചുറുക്കുള്ളവരായി വളർന്നുവരികയാണെന്നത് യെഫ്രേമിന്റെ ചെറുപ്പകാലത്ത് അയാൾ കേട്ടിരുന്നു. തന്നെ സംബന്ധിച്ചും തന്റെ സുഹൃത്തുക്കളെ സംബന്ധിച്ചും ഇത് ശരിയാണെന്ന് അയാൾക്ക് അറിയുമായിരുന്നു. പഴയ ആൾക്കാർ പട്ടണത്തിലേക്കുപോലും ഇറങ്ങിയിരുന്നില്ല. അവർക്കു ഭയമായിരുന്നു. അതേസമയം യെഫ്രേം പതിമൂന്നാം വയസ്സിൽ തന്നെ കുതിരസ്സവാരി നടത്തുകയും പിസ്റ്റളിൽനിന്ന് ഉണ്ടയുതിർക്കുകയും ചെയ്യുമായിരുന്നു. അമ്പതു വയസ്സായപ്പോഴേക്കും ഒരു സ്ത്രീയെപ്പോലെ അയാൾ ലോകമെങ്ങും സഞ്ചരിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. എന്നാലിപ്പോൾ വാർഡിൽ അങ്ങുമിങ്ങും നടക്കവേ, കമായിലെ പഴമക്കാർ എങ്ങനെയാണ് വീട്ടിൽ തിരികെയെത്തി മരിച്ചിരുന്നതെന്ന് അയാളോർത്തു – അവർ റഷ്യക്കാരോ ടാർടാറുകളോ വോട്യകളോ ആരുമായാലും അവർ സ്വയം അഹങ്കരിക്കുകയോ രോഗത്തിന്നെതിരെ പൊരുതുകയോ തങ്ങൾ മരിക്കാൻ പോവുകയല്ലെന്ന് വീമ്പിളക്കുകയോ ചെയ്തില്ല. അവർ മരണം ശാന്തമായി സ്വീകരിച്ചു. അവർ വ്യക്തമായ മറുപടി കൊടുക്കാതെ കാര്യങ്ങൾ കഴിച്ചുകൂട്ടിയില്ല. അവർ ശാന്തമായും തക്കസമയത്തും മുന്നൊരുക്കം നടത്തി. പെൺകുതിരയെ ആർക്കുവേണം, കുതിരക്കുട്ടിയെ ആർക്കുവേണം, കോട്ട് ആർക്കുവേണം, ബൂട്ട് ആർക്കുവേണം എന്നൊക്കെ അവർ തീരുമാനിച്ചു. പുതിയൊരു വീട്ടിലേക്കു മാറിത്താമസിക്കുന്നു എന്നപോലെ അവർ അനായാസമായി വേർപിരിഞ്ഞു. അവരെ ആരെയും കാൻസർ ഭയപ്പെടുത്തിയില്ല. ഏതു നിലയ്ക്കായാലും ആർക്കും അത് പിടിപെട്ടതുമില്ല.

എന്നാൽ ഇവിടെ ഈ ക്ലീനിക്കിൽ, ഒരു ഓക്സിജൻ ബലൂൺ വലിച്ചുകൊണ്ട്, കണ്ണുകൾ ഉരുട്ടാൻ പാടുപെട്ടുകൊണ്ട്, നാവ് തർക്കിച്ചുകൊണ്ടേയിരിക്കുന്നു. "ഞാൻ മരിക്കാൻ പോകുന്നില്ല! എനിക്ക് കാൻസർ ബാധിച്ചിട്ടില്ല!"

അറക്കാനുള്ള കോഴികളെപ്പോലെ. ഒരു കത്തി അവയ്ക്കുവേണ്ടി തയ്യാറായി കാത്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. എന്നിട്ടും അവയെല്ലാം കൊക്കിക്കരയുകയും ആഹാരത്തിനുവേണ്ടി ചിക്കിചികയുകയും ചെയ്യുന്നു. ഒരു കോഴിയെ അതിന്റെ തല കണ്ടിക്കാനായി കൊണ്ടുപോയി. ബാക്കിയുള്ളവയെല്ലാം ചിക്കിച്ചികയൽ തുടർന്നുകൊണ്ടിരുന്നു.

അങ്ങനെ ദിവസം തോറും പൊദ്ദുയേവ്, പഴകിയ തറയിൽ, തറപ്പലകകളിൽനിന്ന് കറകറാ ശബ്ദം ഉണ്ടാക്കിക്കൊണ്ട്, മുകളിലേക്കും താഴേക്കും നടന്നു. മരണത്തെ എങ്ങനെയാണ് അഭിമുഖീകരിക്കുകയെന്ന് വ്യക്തമായ ഏതെങ്കിലുമൊരു ആശയം അയാൾക്കു ലഭിച്ചില്ല. അയാൾക്ക് ഒരു നിഗമനത്തിലെത്താൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അതു പറഞ്ഞുകൊടുക്കാൻ ആരും ഉണ്ടായിരുന്നുമില്ല. ഒരു പുസ്തകത്തിൽ അതിനുള്ള മറുപടി കണ്ടെത്തുമെന്ന് അയാളൊരിക്കലും വിശ്വസിക്കുമായിരുന്നില്ല.

വളരെക്കാലം മുമ്പ്, സ്കൂളിൽ അയാൾ നാലുകൊല്ലം പഠിച്ചു. തുടർന്ന് ഒരു നിർമ്മാണ ക്ലാസ്സാണ് പാസ്സായത്. എന്നാൽ വായിക്കാനുള്ള ത്വര അയാൾക്കൊരിക്കലും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. അയാൾ പത്രങ്ങൾ വായിച്ചില്ല. റേഡിയോ കേട്ടു. ദൈനംദിനജീവിത്തിൽ പുസ്തകങ്ങളുടെ ഉപയോഗം അയാൾക്കു കാണാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. ഏതു നിലയ്ക്കായാലും, താൻ ജീവിതകാലം മുഴുവൻ അലഞ്ഞു തിരിഞ്ഞ, തനിക്ക് ഒരുപാടു ജീവിതാനുഭവങ്ങൾ സമ്മാനിച്ച, രാജ്യത്തിന്റെ വന്യവും വിദൂരസ്ഥവുമായ ഭാഗങ്ങളിൽ പുസ്തകപ്പുഴുക്കൾ എണ്ണത്തിൽ വളരെ കുറവായിരുന്നു. നിർബന്ധിതസാഹചര്യങ്ങളിൽ മാത്രമേ പൊദ്ദുയേവ് വായിച്ചിരുന്നുള്ളൂ. ഉല്പാദനപരിചയത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ലഘുലേഖകൾ, യന്ത്രങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതു സംബന്ധിച്ച വിവരണങ്ങൾ, പ്രവർത്തന നിർദ്ദേശങ്ങൾ, ഭരണപരമായ കല്പനകൾ, അദ്ധ്യായം നാലുവരെയുള്ള *ഷോർട്ട് ഹിസ്റ്ററി** എന്നിവയാണവ. പുസ്തകത്തിനുവേണ്ടി പണം ചെലവഴിക്കുന്നതോ അതിനുവേണ്ടി ഗ്രന്ഥാലയത്തിലേക്കു ബുദ്ധിമുട്ടി പോകുന്നതോ പരിഹാസ്യമായി അയാൾ കരുതി ഒരു നീണ്ടയാത്രക്കു പോകുമ്പോഴോ അല്ലെങ്കിൽ എവിടെയെങ്കിലും കാത്തിരിക്കുമ്പോഴോ ഒരു പുസ്തകം തന്റെ കയ്യിൽ തടയുകയാണെങ്കിൽ, അതിന്റെ ഇരുപതോ മുപ്പതോ പേജ് അയാൾ വായിച്ചെന്നിരിക്കും. എന്നാലെപ്പോഴും അതവസാനിപ്പിക്കുകയാണു പതിവ്. ധിഷണാ

ശാലിയായ ഒരു മനുഷ്യനുപറ്റിയ ഒന്നും അയാളൊരിക്കലും അതിൽ കണ്ടില്ല.

ഇവിടെ ആശുപത്രിയിൽ കിടക്കയ്ക്കരികിലെ മേശപ്പുറത്തും ജനാലപ്പടികളിലും പുസ്തകങ്ങളുണ്ട്. അവ അയാളൊരിക്കലും തൊട്ടില്ല. ഒരു വിരസമായ നശിച്ച സന്ധ്യയ്ക്ക് കോസ്റ്റോഗ്ലോട്ടോവ് തനിക്കിത് കൈമാറിയിരുന്നില്ലെങ്കിൽ, സുവർണ്ണ കയ്യൊപ്പുള്ള ഈ നീലപ്പുസ്തകം അയാളൊരിക്കലും വായിക്കാൻ തുടങ്ങുമായിരുന്നില്ല. യെഫ്രേം രണ്ടു തലയണകൾ തന്റെ മുതുകിന്റെ പിൻഭാഗത്തുവെച്ച് പുസ്തകം മറിച്ചുനോക്കാൻ തുടങ്ങി. അതൊരു നേവലായിരുന്നെങ്കിൽപോലും അയാളത് വായന ആരംഭിക്കുമായിരുന്നില്ല. അത് വളരെചെറിയ കഥകളുടെ ഒരു സമാഹാരമായിരുന്നു. അഞ്ചോ ആറോ പേജുകളിൽ, ചിലപ്പോൾ വെറും ഒരു പേജിൽ എന്താണു നേടുകയെന്ന് നിങ്ങൾക്കു കാണാൻ കഴിയും. അവയുടെ ശീർഷകങ്ങൾ ഉള്ളടക്കപേജിൽ ചരൽപോലെ കുന്നുകൂട്ടിവെച്ചിരിക്കുന്നു. യെഫ്രേം ശീർഷകങ്ങൾ വായിക്കാൻ തുടങ്ങി. പുസ്തകത്തിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം കച്ചവടമാണെന്ന തോന്നൽ അയാൾക്കുടനെ ഉണ്ടായി: "പ്രവൃത്തി, രോഗം, മരണം," "മുഖ്യനിയമം", "ഉറവിടം", "തീയിനെ അവഗണിക്കൂ, അതു നിങ്ങളെ കീഴമർത്തും," "മൂന്നു വയസ്സന്മാർ," "പ്രകാശം ഉണ്ടാകുമ്പോൾ പ്രകാശത്തിലേക്കു പോവുക."

ഏറ്റവും ചെറിയ കഥ നോക്കി യെഫ്രേം പുസ്തകം തുറന്നു. അയാളതു വായിച്ചു. ചിന്തിക്കണമെന്നു തോന്നി. അയാൾ ചിന്തിച്ചു. ആ കൊച്ചു കഥ വീണ്ടും വായിക്കണമെന്ന് അയാൾക്കു തോന്നി. വായിച്ചു. വീണ്ടും ചിന്തിക്കണമെന്നുതോന്നി. വീണ്ടും ചിന്തിച്ചു.

രണ്ടാമത്തെ കഥയെ സംബന്ധിച്ചും ഇതു തന്നെയായിരുന്നു അവസ്ഥ.

അപ്പോഴാണ് അവർ വിളക്കുകൾ അണച്ചത്. യെഫ്രേം പുസ്തകം കിടക്കയ്ക്കടിയിലേക്കു തള്ളി. അങ്ങനെയാവുമ്പോൾ അതാരും എടുത്തുകൊണ്ടു പോവുകയില്ല. പിറ്റേന്നു രാവിലെ തനിക്ക് അതിനു വേണ്ടി അന്വേഷിക്കുകയും വേണ്ടിവരില്ല. ജീവിതത്തിന്റെ വർഷങ്ങൾ അല്ലാഹു എങ്ങനെയാണ് വിതരണം ചെയ്തിരിക്കുന്നതെന്നും നിരവധി അനാവശ്യവർഷങ്ങൾ മനുഷ്യന് എങ്ങനെയാണ്. നൽകിയിരിക്കുന്നതെന്നും ഉള്ള പുരാണകഥയെക്കുറിച്ച് അയാൾ അഹമ്മദ് ജാനോട് ഇരുട്ടിൽ പറഞ്ഞു. (അഹമ്മദ് ജാൻ കഥയുടെ ഒരു വാക്കും വിശ്വസിച്ചില്ല, തീർച്ചയായും താൻ ആരോഗ്യവാനായിരിക്കുന്നിടത്തോളം കാലം ഏതു കൊല്ലവും അനാവശ്യമാണെന്ന് അയാൾക്കു സങ്കല്പിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല.) എഫ്രേം ഉറങ്ങാൻ പോകുന്നതിനുമുമ്പ് താൻ വായിച്ചതിനെക്കുറിച്ച് വീണ്ടും ചിന്തിച്ചു.

തലയിലൂടെ തുളച്ചുകയറിക്കൊണ്ടിരുന്ന വേദനയൊഴികെ മറ്റൊന്നും അയാളുടെ ചിന്തകളെ തടസ്സപ്പെടുത്തിയില്ല.

വെള്ളിയാഴ്ചത്തെ പ്രഭാതം വിരസമായിരുന്നു; ആശുപത്രിയിലെ മറ്റേതൊരു പ്രഭാതംപോലെ അസഹ്യവും. വാർഡിലെ ഓരോ പ്രഭാതവും യെഫ്രേമിന്റെ ദുഃഖാർദ്രമായ ഏതാനും പ്രഭാഷണത്തോടെയാണ് ആരംഭിക്കുക. പ്രത്യാശയോടെയോ ആശയോടെയോ ആരെങ്കിലും സംസാരം ആരംഭിക്കുകകയാണെങ്കിൽ, യെഫ്രേം നേരെ അതിന്മേൽ തണുത്ത വെള്ളമൊഴിച്ച് ആ മനുഷ്യനെ തകർത്തുകളയും. എന്നാൽ ഈ പ്രഭാതത്തിൽ അയാൾ വാതുറക്കാൻപോലും ഒരുമ്പെട്ടില്ല. പകരം തന്റെ ശാന്തവും പ്രശാന്തവുമായ പുസ്തകം വായിക്കാൻ അയാൾ ഒരു ഭാഗത്ത് ഒതുങ്ങിക്കൂടി ഇരുന്നു. കുളിക്കുന്നതുകൊണ്ട് വലിയ പ്രയോജനമൊന്നുമില്ല. കാരണം, അയാളുടെ കവിൾപോലും ബാൻഡേജിട്ടിരിക്കുകയാണ്. അയാൾക്ക് കിടക്കയിലിരുന്ന് പ്രാതൽ കഴിക്കാൻ സാധിക്കും. ഇന്ന്, ശസ്ത്രക്രിയ കഴിഞ്ഞ രോഗികളെ പരിശോധിക്കാൻ ഡോക്ടർമാർ വരികയുമില്ല. പുസ്തകത്തിന്റെ കട്ടികൂടിയ പരുക്കൻ പേജുകൾ യെഫ്രേം സാവധാനം മറിച്ചു. എന്നിട്ട് നിശ്ശബ്ദനായി തന്റെ പാരായണവും വായനയും തുടർന്നു.

റേഡിയോതെറാപ്പി രോഗികളുടെ പരിശോധന കഴിഞ്ഞു. സ്വർണ്ണഫ്രെയ്മുള്ള കണ്ണടവെച്ച ആ ചങ്ങാതി ഡോക്ടർക്കു നേരെ കുരച്ചുചാടിയിരുന്നു. തുടർന്ന് ഭയന്നുപോയ അയാൾക്ക് ഒരു ഇൻജെക്ഷൻ കൊടുക്കേണ്ടിവന്നു. കോസ്റ്റോഗ്ലോട്ടോവ് തന്റെ അവകാശങ്ങൾക്കുവേണ്ടി നിരന്തരമായും അടിയന്തരമായും ആവശ്യപ്പെട്ട്, മുറി വിടുകയും തിരികെ വരികയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. ആശുപത്രിയിൽനിന്നു പറഞ്ഞുവിട്ട അസോവ്കിൻ, വേദനകൊണ്ടു കുനിഞ്ഞ്, വയർ അമർത്തിപ്പിടിച്ച്, യാത്ര പറഞ്ഞ് സ്ഥലം വിട്ടു. മറ്റു രോഗികളെ വിളിച്ചു – എക്സ്റേയ്ക്കും രക്തം കയറ്റുന്നതിനും. എന്നിട്ടും, കിടക്കകൾക്കിടയിലെ വഴിയിൽ അങ്ങുമിങ്ങും നടക്കാൻ എഫ്രേം പൊദ്ദുയേവ് കട്ടിൽ വിട്ട് ഇറങ്ങിയില്ല. അയാൾ വായനയിൽ മുഴുകി നിശ്ശബ്ദത പാലിച്ചു. പുസ്തകം അയാളോടു സംസാരിക്കുകയായിരുന്നു. താനിന്നേവരെ വായിച്ച ഏതു പുസ്തകത്തിൽനിന്നും വ്യത്യസ്തമായിരുന്നു അത്. അത് ശരിക്കും അയാളെ പിടിച്ചുനിർത്തി.

തന്റെ കയ്യിൽ വന്നുപെട്ട ഗൗരവമർഹിക്കുന്ന ഇത്തരമൊരു പുസ്തകം കൂടാതെയാണല്ലോ താൻ മുഴുവൻ ജീവിതവും ജീവിച്ചു തീർത്തത്.

എന്നിട്ടും, തലയിലൂടെ വേദന തൊടുത്തുവിടുന്ന ഈ കഴുത്തുമായി ഒരു ആശുപത്രിക്കിടക്കയിൽ താൻ എത്തിപ്പെട്ടില്ലായിരുന്നുവെങ്കിൽ താൻ വായന ആരംഭിക്കാൻ ഒരിക്കലും ഇടവരില്ലായിരുന്നു. ആരോഗ്യവാനായ ഒരു മനുഷ്യന് ഈ കൊച്ചുകഥകൾ കഷ്ടിച്ചേ ആസ്വദിക്കാനാകൂ.

യെഫ്രേം ഇന്നലെത്തന്നെ ആ ശീർഷകം ശ്രദ്ധിച്ചു കഴിഞ്ഞിരുന്നു: എന്തിനാലാണ് മനുഷ്യൻ ജീവിക്കുന്നത്? ആ ശീർഷകം താനാണ് ഉണ്ടാക്കിയത് എന്നപോലെ അതിനെ അയാൾ ഒന്നിപ്പിച്ചു. തന്റെ പേരില്ലാ ചിന്തകളെക്കുറിച്ച് ആലോചിച്ചുകൊണ്ട് ആശുപത്രിത്തറയിൽ അയാൾ അമർത്തിച്ചവിട്ടി നടന്നു. കഴിഞ്ഞ ഏതാനും ആഴ്ചകളായി അതേ ചോദ്യത്തെക്കുറിച്ചാണ് ആയാൾ ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നത്; "എന്തിനാലാണ് മനുഷ്യൻ ജീവിക്കുന്നത്?"

കഥ എത്ര ചെറുതല്ലായിരുന്നു. എങ്കിലും തുടക്കം മുതൽ അത് സുഗമമായി വായിച്ചുപോയി. കഥ മൃദുവായും സരളമായും ഹൃദയത്തിനോടു സംസാരിച്ചു:

"ഒരു ചെരുപ്പുകുത്തി തന്റെ ഭാര്യയോടും കുട്ടികളോടുമൊപ്പം ഒരിക്കൽ ഒരു കൃഷിക്കാരന്റെ വീട്ടിൽ താമസിച്ചിരുന്നു. അയാൾക്ക് വീടോ സ്വന്തമായി ഭൂമിയോ ഇല്ലായിരുന്നു. ചെരിപ്പുകുത്തിക്കൊണ്ടാണ് അയാൾ തന്നെയും കുടുംബത്തെയും പുലർത്തിയിരുന്നത്. അപ്പം ദുർല്ലഭവും പണിക്കൂലി കുറവുമായിരുന്നു. അയാൾ പണിയെടുത്തുണ്ടാക്കിയ പണം ആഹാരത്തിലേക്കാണ് പോയത്. ചെരുപ്പു കുത്തിക്കും ഭാര്യക്കുംകൂടി ഒരു രോമ

ക്കോട്ടേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. അത് കീറി ദ്രവിച്ചുതുടങ്ങിയിരുന്നു.”

ഇതെല്ലാം വളരെ വ്യക്തമായിരുന്നു. തുടർന്നു പറഞ്ഞതും വ്യക്തമായിരുന്നു: സൈമൻ ശോഷിച്ചവനും വേല പഠിക്കുന്ന മിഖായേൽ മെലിഞ്ഞവനും ക്ഷീണിച്ചവനുമായിരുന്നു. പക്ഷേ, പ്രമാണി –

“മറ്റൊരു ലോകത്തു നിന്നുള്ള ഒരാളെപ്പോലെയായിരുന്നു. വലിയ ചുവന്ന മൂക്ക്. കാളയുടേതുപോലെയുള്ള കഴുത്ത്. ഇരുമ്പുകൊണ്ട് വാർത്തതാണെന്നു തോന്നുമാറുള്ള ശരീര പ്രകൃതം... താൻ നയിച്ച ജീവിതവുമായി പൊരുത്തപ്പെടാതിരിക്കാൻ അയാൾക്കു നിവൃത്തിയില്ലായിരുന്നു. അതുപോലുള്ള ഒരു കൂറ്റൻ ശരീരത്തിൽ മരണത്തിനു പോലും നിയന്ത്രണമില്ലായിരുന്നു.”

അതുപോലുള്ള ധാരാളം പേരെ യെഫ്രേം കണ്ടിട്ടുണ്ട്. കൽക്കരി കേന്ദ്രത്തിലെ മേലുദ്യോഗസ്ഥനായ കരാഷ്ചുക്ക് – ഇയാൾ അക്കൂട്ടത്തിൽ ഒരുവനാണ്. ആന്റനോവ് ആണ് മറ്റൊരാൾ. പിന്നെ ചെച്ചേവും കുഖ്റ്റികോവും. യെഫ്രേം അവരോട് ശണ്ഠകൂടിയിരുന്നില്ലേ?

സാവധാനം, മിക്കവാറും അക്ഷരംപ്രതി, അവസാനം വരെ യെഫ്രേം കഥമുഴുവൻ വായിച്ചു.

അപ്പോഴേക്കും ഉച്ചഭക്ഷണത്തിന് സമയമായിരുന്നു.

നടക്കണമെന്നോ സംസാരിക്കണമെന്നോ യെഫ്രേമിനു തോന്നിയില്ല. അയാളിൽ എന്തോ കുത്തിത്തറച്ച് അകത്തു പിരിഞ്ഞിരിക്കുന്നതുപോലെയായിരുന്നു. ഒരിക്കൽ അയാളുടെ കണ്ണുകളുണ്ടായിരുന്ന ഇടത്ത് ഇപ്പോൾ കണ്ണുകളില്ല. ഒരിക്കൽ വായയുണ്ടായിരുന്ന ഇടത്ത് ഇപ്പോൾ വായയുമില്ല.

ആശുപത്രി ഒരിക്കൽ യെഫ്രേമിനെ പരുക്കനായി ചിന്തേരിട്ടു കഴിഞ്ഞതാണ്. ഇപ്പോഴയാളെ മിനുസപ്പെടുത്തിയെടുക്കുക എളുപ്പമാണ്.

തലയണകളുടെ താങ്ങോടെ, ദേഹത്തിനോടു മുട്ടുകാൽ വലിച്ചടുപ്പിച്ചുവെച്ച്, അടച്ച പുസ്തകം മുട്ടുകാലിൽവെച്ച്, ഒരേ വിന്യാസത്തിൽ ഇരുന്നുകൊണ്ട്, ശൂന്യമായ വെള്ളച്ചുമരിൽ അയാൾ ഉറ്റുനോക്കി. പുറത്ത് പകൽ ഉന്മേഷരഹിതമായിരുന്നു.

എതിർവശത്തുള്ള കിടക്കയിൽ വിളറിയ മുഖമുള്ള ആ വിനോദ സഞ്ചാരി തന്റെ വേദന ഉറങ്ങിത്തീർക്കുകയാണ്. പനിമൂലം അയാൾക്കു മുകളിൽ അവർ കമ്പിളിപ്പുതപ്പ് അട്ടിയിട്ടിരിക്കുന്നു.

അടുത്ത കിടക്കയിൽ അഹമ്മദ് ജാൻ, സിബ്ഗറ്റോവുമായി ചെക്കർ കളിക്കുകയായിരുന്നു. അവരുടെ ഭാഷകൾ ഏറെക്കുറെ ഒരുപോലെയായിരുന്നില്ല. അവർ പരസ്പരം റഷ്യനിലായിരുന്നു സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നത്. വേദനിക്കുന്ന തന്റെ മുതുക് വളയ്ക്കാനോ തിരിക്കാനോ ആവശ്യമില്ലാത്തവിധം ശ്രദ്ധയോടെയാണ് സിബ്ഗറ്റോവ് ഇരുന്നത്. ഇപ്പോഴും ചെറുപ്പമാണെങ്കിലും അയാളുടെ നെറുകയിലെ മുടി നേർത്തിരുന്നു.

യെഫ്രേമിനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, ഒരു കുഞ്ഞു തലമുടി പോലും നഷ്ടപ്പെട്ടിട്ടില്ല. ഇടതൂർന്ന, വന്യമായ ചെന്നിറമാർന്ന കട്ടിത്തലമുടി ആയിരുന്നു അയാളുടേത്. മറ്റു കൂടുതൽ മൂലം തലമുടിയിലൂടെ ഒരു ചീപ്പ് കടത്തി വലിച്ചെടുക്കുക അസാദ്ധ്യമായിരുന്നു. ഇപ്പോഴും സ്ത്രീവിഷയത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ അയാളുടെ കരുത്ത് ഏറെക്കുറെ പൂർണ്ണമാണ്. ഇപ്പോഴയാളുടെ ഏക കഴിവ് ഇതാണെന്ന് ഇതിന്നർത്ഥമില്ല.

യെഫ്രേം എത്ര സ്ത്രീകളെ കൈകാര്യം ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്ന് ഒരാൾക്കും പറയാൻ കഴിയില്ല. തുടക്കത്തിൽ അവരുടെ എണ്ണം അയാൾ സൂക്ഷിച്ചിരുന്നു, ഭാര്യമാർക്കു വേണ്ടി പ്രത്യേകമായി ഒരെണ്ണവും. എന്നാൽ പിന്നീട് അയാൾ ഇതിനെക്കുറിച്ച് വേവലാതിപ്പെട്ടില്ല. അയാളുടെ ആദ്യഭാര്യ ആമിനയായിരുന്നു – യെലാബുഗയിൽനിന്നുള്ള വെളുത്ത മുഖമുള്ള ഒരു ടർടാർ പെൺകുട്ടി. അവളൊരു തൊട്ടാവാടിപ്പെണ്ണായിരുന്നു. അവളുടെ മുഖചർമ്മം വളരെയധികം നേർത്തിരുന്നു. അതുകൊണ്ടുതന്നെ അവളുടെ മുഖത്ത് വിരലൊന്നു തൊട്ടാൽ മതി, നിങ്ങൾക്കു രക്തം വലിച്ചെടുക്കാം. അവൾ ചൊല്പടിക്കു നില്ക്കാത്തവളുകൂടിയായിരുന്നു. തങ്ങളുടെ കൊച്ചു മകളെയും കൂട്ടി അവൾ അയാളെ ഉപേക്ഷിച്ചു സ്ഥലം വിട്ടു. ഈ സംഭവത്തിനു ശേഷം, ഇതുപോലെ ഇനിയും നാണം കെടേണ്ടതില്ലന്ന് യെഫ്രേം മനസ്സുകൊണ്ടു തീരുമാനിച്ചു. അയാളെപ്പോഴും ആദ്യം ഉപേക്ഷിച്ചത് തന്റെ സ്ത്രീകളെയായിരുന്നു. തന്റെ ജീവിതം സർവ്വതന്ത്ര സ്വതന്ത്രമാണ്. അയാൾ ഒരു സ്ഥലത്ത് ജോലി സ്വീകരിക്കും. പിന്നീട് മറ്റെവിടെയെങ്കിലും കരാർ ഒപ്പിടും. ഒരു കുടുംബത്തെ കൂടെ കൊണ്ടു വരേണ്ടതുണ്ടെങ്കിൽ അതു വഴിയിൽ തങ്ങുകമാത്രമാണു ചെയ്യുക. താൻ കണ്ടെത്തിയ എല്ലായിടത്തും വീടു സൂക്ഷിക്കാൻ ഒരു സ്ത്രീയെ അയാൾ കണ്ടുപിടിക്കും. സന്ദർഭവശാൽ താൻ കണ്ടുമുട്ടുന്ന മറ്റു സ്ത്രീകളുടെ കാര്യത്തെ സംബന്ധിച്ചാണെങ്കിൽ, അയാൾ അവരുടെ പേരുപോലും ചോദിക്കാറില്ല.അംഗീകൃത നിരക്കു നൽകും. ഇപ്പോൾ, മുഖങ്ങളും ശീലങ്ങളും അതു സംഭവിച്ച രീതിയുമെല്ലാം അയാളുടെ ഓർമ്മയിൽ ഇടകലർന്നു. അസാധാരണമായവ മാത്രമേ ഓർക്കാൻ കഴിഞ്ഞുള്ളൂ. അതുകൊണ്ടാണ് അയാൾ എൻജിനീയറുടെ ഭാര്യയായ യെവ്ദോഷ്കയെക്കുറിച്ചോർത്തത്. അൽമാ – അറ്റ വൺ പ്ലാറ്റ്ഫോമിൽ തന്റെ വണ്ടിയുടെ ജാലകത്തിന്നടിയിൽ, ചന്തി കുലുക്കി അതിനുവേണ്ടി ആവശ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ട് അവൾ നിന്നത് എപ്രകാരമായിരുന്നുവെന്ന് അയാളോർത്തു. അത് യുദ്ധകാലത്തായിരുന്നു. അയാളുടെ സംഘം മുഴുവനും പുതിയൊരു നിർമ്മാണ സ്ഥലം ആരംഭിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ഇലിയിലേക്കു പോവുകയായിരുന്നു. അവരെ യാത്രയയ്ക്കുന്നതിന് ജോലിസ്ഥലത്തുനിന്നു ഒരു ജനക്കൂട്ടംതന്നെ എത്തിയിരുന്നു. യെവ്ദോഷ്കയുടെ ഭർത്താവ് – മുഷിഞ്ഞ വേഷധാരിയായ ഒരു കുറിയ മനുഷ്യൻ – ആരുമായോ വെറുതെ തർക്കിച്ചുകൊണ്ട് അരികിൽ നില്പുണ്ടായിരുന്നു. യന്ത്രം ഒന്നു കുലുങ്ങി ഒരു മുന്നറിയിപ്പു കൊടുത്തു: “ഹേയ്, നീ!” യെഫ്രേം ഒച്ചയിട്ടുകൊണ്ട് കൈകൾ നീട്ടിപ്പിടിച്ചു. “നീയെന്നെ സ്നേഹിക്കുന്നുവെങ്കിൽ അകത്തേക്കു ചാടിക്കയറൂ നമുക്കു പോകാം!” അവൾ അയാളുടെ കൈകൾ മുറുകെപ്പിടിച്ച് വണ്ടിയുടെ ജാലകത്തിലൂടെ വലിഞ്ഞു കയറിപ്പറ്റി. അവളുടെ ഭർത്താവിന്റെയും മുഴുവൻ ജനക്കൂട്ടത്തിന്റെയും നിറസാന്നിദ്ധ്യത്തിലായിരുന്നു അത്. അവൾ അയാളോടൊപ്പം പോയി രണ്ടാഴ്ച കൂടെ താമസിച്ചു. ഇതായിരുന്നു അയാളുടെ ഓർമ്മയിൽ തറഞ്ഞു നിന്നത്, യെവ്ദോഷ്കയെ വണ്ടിയിലേക്ക് എപ്രകാരമാണ് താൻ വലിച്ചുകയറ്റിയത് എന്ന്.

സ്ത്രീകളെ സംബന്ധിച്ച ഒരു കാര്യം യെഫ്രേം തന്റെ ജീവിതത്തിൽ കണ്ടുപിടിച്ചിരുന്നു. അവർ പറ്റിപിടിക്കും. ഒരു സ്ത്രീയെ ലഭിക്കുക എളുപ്പമാണെങ്കിലും അവളുടെ പശ്ചാത്തലം കാണുക ബുദ്ധിമുട്ടാണ്. ഇക്കാലത്ത് ‘സമത്വം’ എന്ന വാക്ക് ധാരാളമായി ചർച്ച ചെയ്യപ്പെടുന്നുണ്ട്. യെഫ്രേം അതിന്നെതിരെ ഒരിക്കലും ഒന്നും പറ

ഞ്ഞില്ല. എന്നിട്ടും, സ്ത്രീകൾ സമ്പൂർണ്ണരായ മനുഷ്യരാണെന്ന നിലയിൽ മനസ്സിന്റെ അടിത്തട്ടിൽ അയാളൊരിക്കലും ചിന്തിച്ചില്ല – തന്റെ ആദ്യ ഭാര്യ ആമിനയുടെ കാര്യത്തിലൊഴികെ. താൻ സ്ത്രീകളോടു മോശമായി പെരുമാറിയെന്ന് മറ്റാരെങ്കിലും തന്നോടു ഗൗരവതരമായി പറയാൻ ശ്രമിച്ചിരുന്നുവോ എന്ന് അയാൾ ആശ്ചര്യപ്പെട്ടു.

എന്നാൽ വിചിത്രമായ ഈ പുസ്തകത്തിന്റെ ഉള്ളടക്കമനുസരിച്ച്, എല്ലാറ്റിനും കുറ്റപ്പെടുത്തേണ്ടത് എഫ്രേമിനെയാണെന്നു വന്നുചേർന്നു.

പതിവിലും നേരത്തെ അവർ വിളക്കുകൾ അണച്ചു.

താടിയെല്ലിന്നടിയിൽ മുഴയുള്ള അപ്രധാനനായ കുറിയ മനുഷ്യൻ, കമ്പിളിപ്പുതപ്പിന്നടിയിൽനിന്ന് തന്റെ ചെറിയ കഷണ്ടിത്തല പുറത്തേക്കു നീട്ടി. എന്നിട്ട് ധൃതിയിൽ കണ്ണട ധരിച്ചു. അതയാൾക്ക് ഒരു പ്രൊഫസ്സറുടെ പ്രതീതിയുളവാക്കി. ആ സദ്വാർത്ത അപ്പോൾതന്നെ അയാൾ എല്ലാവരോടും പറഞ്ഞു. ഇൻജെക്ഷൻ അത്ര മോശമായിരുന്നില്ല. അയാൾ കരുതിയത് അത് സംഗതികൾ കൂടുതൽ വഷളാക്കുമെന്നായിരുന്നു. എന്നിട്ടയാൾ കോഴിക്കഷണങ്ങൾ കൈക്കലാക്കാൻ തന്റെ കിടക്കയ്ക്കരികിലെ മേശയിലേക്കു കുതിച്ചു.

തന്നെപ്പോലെയുള്ള ദുർബ്ബലന്മാർ കോഴിക്കുവേണ്ടി എപ്പോഴും ആവശ്യപ്പെടാറുണ്ടെന്ന് യെഫ്രേം ശ്രദ്ധിച്ചിരുന്നു. ഇളം ആട്ടിറച്ചിയെപ്പോലും അവർ വിളിക്കുന്നത് “കടുപ്പമുള്ള മാംസം” എന്നാണ്.

മറ്റാരെയെങ്കിലും നിരീക്ഷിക്കാനായിരുന്നു എഫ്രേമിന് ഇഷ്ടം. അങ്ങനെ ചെയ്യണമെങ്കിൽ ശരീരം മുഴുവനുമായി അയാൾക്കു തിരിക്കേണ്ടിവരും. എന്നാൽ നേരെ മുന്നിലേക്കു നോക്കുമ്പോൾ തനിക്ക് ആകെ കാണാൻ കഴിയുന്നത് ഈ കൊള്ളരുതാത്തവൻ കോഴിയെല്ല് ആർത്തിയോടെ കടിക്കുന്നതാണ്.

പോദ്ദുയേവ് ഒരു പരുക്കൻ ശബ്ദം പുറപ്പെടുവിച്ചുകൊണ്ട് വലതുവശത്തേക്ക് ജാഗതയോടെ തിരിഞ്ഞു. “ശ്രദ്ധിക്കൂ, ഇതാ ഒരു കഥ,” ഉച്ചത്തിൽ അയാൾ പ്രഖ്യാപിച്ചു. “ ഇതിന്റെ പേര് എന്തിനാലാണ് മനുഷ്യൻ ജീവിക്കുന്നത്?' എന്നാണ്.” അയാൾ പല്ലിളിച്ചു ചിരിച്ചു. “ഇതുപോലൊരു സംഗതി ആർക്കാണറിയുക? എന്തിനാലാണ് മനുഷ്യൻ ജീവിക്കുന്നത?”

സിബ്ഗറ്റോവും അഹമ്മദ്ജാനും തങ്ങളുടെ ചെക്കർകളിയിൽനിന്ന് തലയുയർത്തി. അഹമ്മദ്ജാൻ ആത്മവിശ്വാസത്തോടെയും സന്തോഷത്തോടെയും മറുപടി പറഞ്ഞു. കാരണം, അയാൾക്ക് അസുഖം ഭേദപ്പെട്ടുവരുന്നുണ്ടായിരുന്നു. “അവരുടെ റേഷൻകൊണ്ട്. യൂനിഫോംകൊണ്ടും വിതരണമായി ലഭിക്കുന്ന ഭക്ഷ്യപദാർത്ഥങ്ങൾകൊണ്ടും.”

പട്ടാളത്തിൽ ചേരുന്നതിനുമുമ്പ് അയാൾ എല്ലായ്പ്പോഴും താമസിച്ചിരുന്നത് ‘ഔളി'ൽ ആയിരുന്നു. ഉസ്ബെക് മാത്രമാണ് സംസാരിച്ചത്. അയാളുടെ റഷ്യൻ പദങ്ങളും ആശയങ്ങളും, അയാളുടെ അച്ചടക്കവും സുഹൃത്തുക്കളുമായുള്ള സുപരിചിതത്വവുമെല്ലാം സൈന്യത്തിലെ നാളുകളിൽനിന്നാണ് ആർജ്ജിച്ചത്.

“ആരെങ്കിലും?” യെഫ്രേം തവള കരയുന്നമട്ടിൽ ഒച്ചയുയർത്തി ആരാഞ്ഞു. പുസ്തകത്തിന്റെ പ്രഹേളിക അയാളെ അദ്ഭുതസ്തബ്ധനാക്കിയിരുന്നു. ഇപ്പോൾ, ശേഷിക്കുന്നവർക്കും ചോദ്യം ബുദ്ധിമുട്ടുള്ളതായി തോന്നി. “ഇനിയും ആരെങ്കിലും? എന്തു വിശ്വാസമനുസരിച്ചാണ് മനുഷ്യൻ ജീവിക്കുന്നത്?”

വൃദ്ധനായ മുർസലിമോവിന് റഷ്യൻഭാഷ അറിയില്ല. അല്ലായിരുന്നുവെങ്കിൽ ഒരുപക്ഷേ മറ്റാരുടേതിനേക്കാളും നല്ല ഉത്തരം അയാളിൽനിന്നു ലഭിക്കുമായിരുന്നു. ആ സമയത്താണ്, അപ്പോഴും ഒരു വിദ്യാർത്ഥിയായിരുന്ന മെഡിക്കൽ അസിസ്റ്റന്റ് തുർഗുൻ അയാൾക്കൊരു ഇൻജെക്ഷൻ നൽകാൻ അവിടെയത്തിയത്. “അവരുടെ ശമ്പളംകൊണ്ട് അത്രതന്നെ”, തുർഗുൻ മറുപടിയേകി.

കരിനിറമാർന്ന പ്രോഷ്ക മൂലയിൽനിന്ന്, ഒരു കടയുടെ വിൻഡോവിലേക്കെന്നപോലെ തുറിച്ചുനോക്കി. അയാൾ വാ തുറന്നു പിടിച്ചിരുന്നുവെങ്കിൽപോലും ഒന്നും പറഞ്ഞില്ല.

“ശരി പറയൂ,” യെഫ്രേം തിടുക്കത്തിൽ ആവശ്യപ്പെട്ടു.

ദിയോംക തന്റെ പുസ്തകം താഴെ വെച്ച് ഈ ചോദ്യത്തെക്കുറിച്ച് പുരികം ചുളിച്ച് ആലോചിച്ചു. വാസ്തവത്തിൽ അയാൾ യെഫ്രേമിന്റെ പുസ്തകം വാർഡിലേക്കു കൊണ്ടുവന്നിരുന്നു. എന്നാൽ കൂടുതൽ വായിക്കാൻ അയാൾക്കു കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. പുസ്തകത്തിൽ പറഞ്ഞതൊന്നും ശരിയായി തോന്നിയതുമില്ല. നിങ്ങളുടെ ചോദ്യങ്ങൾക്ക് തെറ്റായ ഉത്തരം നൽകുന്ന ഒരു ബധിരനോടു സംസാരിക്കുന്നപോലെയായിരുന്നു അത്. അതയാളെ ദുർബലനാക്കുകയും എല്ലാം ആശയക്കുഴപ്പത്തിലകപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. എന്തു ചെയ്യണമെന്നതിനെക്കുറിച്ചുള്ള ഉപദേശമായിരുന്നു അയാളുടെ ആവശ്യം. അതുകൊണ്ടുതന്നെ എന്തിനാലാണ് മനുഷ്യൻ ജീവിക്കുന്നത് അയാൾ വായിച്ചിട്ടില്ലായിരുന്നു. യെഫ്രേം കാത്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഉത്തരം അറിയുകയും ഇല്ലായിരുന്നു. അയാൾ സ്വന്തമായ നിലയിൽ ചിന്തിക്കുകയായിരുന്നു.

“പറയാമോ, ചേട്ടാ.” യെഫ്രേം അയാളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചു.

“പറയാം..... എന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ,” ദിയോംക സാവകാശം പറഞ്ഞു തുടങ്ങി. ഒരു തെറ്റും വരുത്താൻ ശ്രമിക്കാതെ, അതേസമയം വാക്കുകൾക്കിടയിൽ ചിന്തിച്ചുകൊണ്ട്, ബ്ലാക്കു ബോർഡിന്നടുത്തു നിൽക്കുന്ന ഒരദ്ധ്യാപകനോട് ഉത്തരം നൽകുന്ന വിദ്യാർത്ഥിയെപ്പോലെയാണ് അയാൾ പറഞ്ഞത്:”... ഒന്നാമതായി, വായു പിന്നെ – വെള്ളം പിന്നെ – ഭക്ഷണം.”

ആരും തന്നോടു ചോദിച്ചില്ലായിരുന്നവെങ്കിൽ ഈ ഉത്തരം തന്നെയാകുമായിരുന്നു എഫ്രേമും പണ്ടേ നൽകുക. ഇതിനോടു കൂടി അയാൾ ചേർക്കുമായിരുന്ന ഏക സംഗതി മദ്യമായിരുന്നു. എന്നാൽ പുസ്തകം ലക്ഷ്യം വെക്കുന്നത് ഇതൊന്നുമല്ലതന്നെ.

അയാൾ ചുണ്ടനക്കി. “ഇനി ആരെങ്കിലും?”

പ്രോഷ്ക സംസാരിക്കാൻ തീരുമാനിച്ചു. “തൊഴിൽപരമായ വൈദഗ്ദ്ധ്യം “ അയാൾ പറഞ്ഞു.

യെഫ്രേമിന് തന്റെ ജീവിതത്തിലുടനീളം ചിലതായിരുന്നു വീണ്ടുമിത്.

സിബ്ഗറ്റോവ് നെടുവീർപ്പയച്ച് ശങ്കയോടു പറഞ്ഞു. “നമ്മുടെ സ്വരാജ്യം.”

“എന്താണത്?” യെഫ്രേം ആശ്ചര്യപൂർവ്വം ചോദിച്ചു.

“നിങ്ങൾക്കറിയാമല്ലോ, നിങ്ങൾ ജനിച്ച സ്ഥലം....... നിങ്ങൾ ജനിച്ച സ്ഥലത്ത് ജീവിക്കുന്നത്.”

“ങ്ഹാ! ഇല്ല, അതിന് അങ്ങനെയാവേണ്ട ആവശ്യമില്ല. ഞാനൊരു യുവാവായിരുന്നപ്പോൾതന്നെ കമ വിട്ടു. അതിപ്പോഴും നിലനിൽക്കുന്നുണ്ടോ എന്നു പോലും ഞാനിപ്പോൾ ഗൗനിക്കുന്നില്ല. ഒരു പുഴ മറ്റൊന്നുപോ

ലെയല്ലല്ലോ, അല്ലേ?”

“നിങ്ങൾ ജനിച്ച സ്ഥലത്ത്,” സിബ്ഗറ്റോവ് ശാന്തമായി ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു. “നിങ്ങൾക്ക് അസുഖം പിടിപെടുന്നുപോലുമില്ല. നിങ്ങൾ ജനിച്ച സ്ഥലത്ത് എല്ലാം വളരെ എളുപ്പമാണ്.”

“ശരി. ഇനിയും ആരെങ്കിലും?”

“എന്ത്, എന്താണിത്?” വീണ്ടും ഉല്ലാസവാനായി ദസാനോവ് ചോദിച്ചു. “എന്താണ് പ്രശ്നം?”

യെഫ്രേം മുറുമുറുത്ത് ഇടതുവശത്തേക്കു തിരിഞ്ഞു. ജനാല്ക്കലെ കിടക്കകൾ, വിളറിയ മുഖമുള്ള ആളുടേതൊഴികെ ശൂന്യമായിരുന്നു. അയാളൊരു കോഴിക്കാൽ തിന്നുകയായിരുന്നു. എല്ലിന്റെ ഒരറ്റം ഓരോ കയ്യിലും പിടിച്ചി ട്ടുണ്ട്.

പരസ്പരം അഭിമുഖീകരിച്ചുകൊണ്ട് അവിടെ അവർ ഇരുന്നു, സ്വന്തം ദുരുപദിഷ്ടസുഖത്തിനുവേണ്ടി ചെകുത്താൻ അവരെ അവിടെ പ്രതിഷ്ഠിച്ചപോലെ, യെഫ്രേം കണ്ണിറുക്കിയടച്ചു.

“അത് ഇതാണ്, പ്രൊഫസ്സർ. “എന്തിനാലാണ് ആൾക്കാർ ജീവിക്കുന്നത്?”

പാവെൻ നിക്കോളായേവിച്ച അതിൽനിന്ന് ഒട്ടും ഒഴിഞ്ഞു നിന്നില്ല. കോഴിക്കാലിൽനിന്ന് കഷ്ടിച്ചേ മുഖമുയർത്തിനോക്കിയുള്ളൂ.

“അത്ര ബുദ്ധിമുട്ടുള്ള തോന്നുമല്ല”, അയാൾ പറഞ്ഞു. “ഓർത്തു വെച്ചോളൂ: ജനങ്ങൾ ജീവിക്കുന്നത് പ്രത്യയശാസ്ത്രപരമായ അവരുടെ ആദർശത്താലും അവരുടെ സമൂഹത്തിന്റെ താല്പര്യത്താലുമാണ്.” എന്നിട്ടയാൾ ഏപ്പിലെ തരുണാസ്ഥിയുടെ ഏറ്റവും രുചികരമായ കഷണം കടിച്ചെടുത്തു. അതിനുശേഷം എല്ലിൽ ആകെ അവശേഷിച്ചത് പാദത്തിന്റെ പരുത്ത തൊലിയും ആടിനിൽക്കുന്ന ദശനാരുകളുമായിരുന്നു. ഇവ അയാൾ കട്ടിലിനരികിലെ മേശപ്പുറത്തെ ഒരു കഷണം കടലാസ്സിൽ ഇട്ടു.

യെഫ്രേം മറുപടി പറഞ്ഞില്ല. ഈ കൊള്ളരുതാത്തവൻ ഇതിൽ നിന്ന് വളരെ തന്ത്രപൂർവ്വം ഒഴിഞ്ഞുമാറിയെന്നത് യെഫ്രേമിനെ ശുണ്ഠിപിടിപ്പിച്ചു. പ്രത്യയശാസ്ത്രത്തിലേക്കു വരുമ്പോൾ നിങ്ങളുടെ കെണി അടച്ചിടുകയാണു നല്ലത്.

അയാൾ പുസ്തകം തുറന്ന് അതിൽ പിന്നെയും ഉറ്റുനോക്കി. ശരിയായ ഉത്തരം കണ്ടെത്താൻ അയാൾ ആഗ്രഹിച്ചു.

“എന്തിനെക്കുറിച്ചാണ് ഈ പുസ്തകം? എന്താണിതു പറയുന്നത്?” സിബ്ഗറ്റോവ് തന്റെ ചെക്കർ കളിയിൽനിന്നു തിരിഞ്ഞുകൊണ്ടു ചോദിച്ചു.

“ഇതാ, ശ്രദ്ധിക്കൂ......” പൊദ്ദുയേവ് ആദ്യത്തെ ഏതാനും വരികൾ വായിച്ചു: “ഒരു ചെരുപ്പുകുത്തി തന്റെ ഭാര്യയോടും കുട്ടികളോടുമൊപ്പം ഒരിക്കൽ ഒരു കൃഷിക്കാരന്റെ വീട്ടിൽ താമസിച്ചിരുന്നു. അയാൾക്ക് വീടോ സ്വന്തമായി ഭൂമിയോ ഇല്ലായിരുന്നു...”

പക്ഷേ ഉറക്കെ വായിക്കുക ദീർഘവും ബുദ്ധിമുട്ടുള്ളതുമായ ഒരു ഏർപ്പാടാണ്. അതിനാൽ അയാൾ കുറച്ച് തലയണകൾകൊണ്ടു താങ്ങുകൊടുത്ത് നിവർന്നിരുന്നു. എന്നിട്ട് കഥയുടെ അർത്ഥം ഒരിക്കൽ കൂടി ഗ്രഹിക്കാൻ ശ്രമിച്ചുകൊണ്ട് തന്റെ സ്വന്തം വാക്കുകളിൽ സിബ്ഗറ്റോവിനോടു കഥ പറയാൻ തുടങ്ങി.

“ഏതു വിധത്തിലായാലും, ചെരുപ്പുകുത്തി കടുത്ത മദ്യപാനം തുടങ്ങി. ഒരു രാത്രി, നിറയെ മദ്യപിച്ച് അയാൾ വീട്ടിലേക്കു പോവുകയായിരുന്നു. അപ്പോൾ അയാൾ മിഖായേൽ എന്നു പേരായ ഒരു യുവാവിനെ കണ്ടുമുട്ടി. തണുത്തു മരവിച്ചു മരിക്കാൻ പോയിരുന്ന യുവാവിനെ അയാൾ വീട്ടിലേക്കു കൊണ്ടുപോയി. അയാളുടെ ഭാര്യ അയാളെ ശകാരിച്ചു. “എന്ത്? തീറ്റാൻ മറ്റൊരു വായും കൂടിയോ? അവൾ ചോദിച്ചു. എന്നാൽ മിഖായേൽ തന്റെ കഴിവിന്നനുസരിച്ച് ജോലി ചെയ്യാൻ തുടങ്ങി. ആ ചെരുപ്പുകുത്തിയേക്കാൾ നന്നായി തുന്നാനും പഠിച്ചു. ഒരു ശൈത്യകാല നാളിൽ അവിടത്തെ പ്രമാണി അവരെ കാണാൻ വന്നു. അയാൾ വിലപിടിച്ചൊരു തുകൽക്കഷണം കൊണ്ടുവന്ന് അവർക്ക് ഒരു ഓർഡർ കൊടുത്തു - കോടിപ്പോവുകയോ കീറിപ്പോരുകയോ ചെയ്യാത്ത ഒരു ജോടി ബൂട്ട്. ചെരുപ്പുകുത്തി തുകൽ ചീത്തയാക്കുന്ന പക്ഷം അയാളുടെ സ്വന്തം ചർമ്മം അതിനു പകരം വെക്കേണ്ടിവരും. മിഖായേൽ അസാധാരണമായ ഒരു പുഞ്ചിരി സമ്മാനിച്ചു കാരണം, പ്രമാണിയുടെ മുതുകിനു പിറകിൽ കോണിലായി യുവാവ് എന്തോ കണ്ടിരുന്നു. പ്രമാണി വാതിലിനു പുറത്തേക്കു പോയ ഉടനെ മിഖായേൽ തുകൽമുറിച്ചു കഷണമാക്കി അതു ചീത്തയാക്കി. തുകൽ വാറുവെച്ച വിശാലമായ ഒരു ജോടി ബൂട്ടിനുള്ള വലിപ്പം അതിനുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഒരു ജോടി വള്ളിച്ചെരിപ്പുപൊലെയുള്ള എന്തെങ്കിലും ഉണ്ടാക്കാൻ മാത്രമേ അതു തികയുമായിരുന്നുള്ളൂ. ചെരുപ്പുകുത്തി കൈകൊണ്ട് തന്റെ തലയ്ക്കടിച്ചു: ‘താനെന്നെ നശിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു; അയാൾ പറഞ്ഞു. ‘താനെന്നെ ചതിച്ചു. എന്താണു താൻ ചെയ്തത്?’ മിഖായേൽ പറഞ്ഞു. ‘അന്നു രാത്രിപോലും താൻ ജീവിച്ചിരിക്കുമോ എന്നറിയാത്ത മനുഷ്യൻ ഒരു കൊല്ലത്തേക്കു വേണ്ടതു കരുതിവെയ്ക്കുന്നു.’ തീർച്ചയായും, പ്രമാണി വീട്ടിലേക്കു പോകുന്ന വഴിയിൽ മരിച്ചു. പ്രമാണിയുടെ ഭാര്യ ഒരു പയ്യനെ ചെരുപ്പുകുത്തിയുടെ അടുത്തേക്കു പറഞ്ഞയച്ചു. ഇത്രയും അറിയിക്കുകയായിരുന്നു ലക്ഷ്യം: “ബൂട്ട് ഉണ്ടാക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ല. എന്നാൽ നിങ്ങൾക്കു കഴിയുന്ത്ര വേഗത്തിൽ ഒരു ജോടി വള്ളിച്ചെരിപ്പ് ഉണ്ടാക്കാൻ ഞങ്ങൾ ആവശ്യപ്പെടുന്നു. ശവത്തിനുവേണ്ടി.”

“എന്റെ ദൈവമേ, എന്ത് അസംബന്ധം!” ദുസാനോവ് ഒരു സീൽക്കാരത്തോടെ വാക്കുകൾ പുറന്തള്ളി. “ആരെങ്കിലും രേഖാപുസ്തകം മാറ്റേണ്ട സമയമായിരിക്കുന്നു. എന്തൊരു ഗുണപാഠം! ഇത് ആകാശത്തോളം നാറുന്നു. ഇത് തീർത്തും നമുക്കന്യമാണ്. മനുഷ്യൻ എന്തിനാലാണ് ജീവിക്കുന്നതെന്ന് അവിടെ എന്താണ് അതു പറയുന്നത്?”

യെഫ്രേം കഥ പറച്ചിൽ നിറുത്തി, തന്റെ ഉണ്ടക്കണ്ണുകൾ എതിർവശത്തെ കഷണ്ടിത്തലയിലേക്കു പായിച്ചു. കഷണ്ടിത്തലയൻ ഉത്തരം മിക്കവാറും ഊഹിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നുവെന്നതിൽ അയാൾ ക്രുദ്ധനായിരുന്നു. തങ്ങളുടെ സ്വന്തം പ്രശ്നങ്ങളെക്കുറിച്ച് ഉത്ക്കണ്ഠപ്പെടുന്നതിനാൽ മാത്രമല്ല ജനങ്ങൾ ജീവിക്കുന്നത്. മറ്റുള്ളവരുടെ സ്നേഹത്താൽ കൂടിയാണെന്ന് പുസ്തകത്തിൽ പറഞ്ഞിരുന്നു. “സമൂഹത്തിന്റെ താല്പര്യങ്ങളാലാണ്” എന്ന് ആ കൊള്ളരുതാത്തവൻ പറഞ്ഞിരുന്നവല്ലോ.

എന്തായാലും അവരിരുവരും പരസ്പരം കോർത്തു.

“എന്തിനാലാണ് അവർ ജീവിക്കുന്നത്?” ഏതു നിലയ്ക്കായാലും അയാൾക്കത് ഉറക്കെ പറയാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അത് ഏറെക്കുറെ മര്യാദകേടായി തോന്നി. “ഇവിടെ ഇങ്ങനെയാണ് പറയുന്നത്, സ്നേഹത്താൽ.”

“സ്നേഹം?....... ഇല്ല. നമ്മുടേതുപോലുള്ള സദാചാരവുമായി അതിന് ഒരു ബന്ധവുമില്ല.” സ്വർണ്ണഫ്രെയി

മുള്ള കണ്ണട അയാളെ പരിഹസിച്ചു. "ഇതു ശ്രദ്ധിക്കൂ, എന്തുതന്നെയാകട്ടെ, അതെല്ലാം ആരാണ് എഴുതിയത്?"

"എന്ത്?" പൊദ്ദുയേവ് പിറുപിറുത്തു. അവർ അയാളെ പ്രധാന പ്രശ്നത്തിൽനിന്ന് ശ്രദ്ധതിരിക്കുകയായിരുന്നു.

"ആരാണിത് എഴുതിയത്, ആരാണ് ഗ്രന്ഥകർത്താവ്? അതാ, അതിവിടെയുണ്ട്. നോക്കൂ, ഒന്നാം പേജിന്റെ മുകളറ്റത്ത്."

ഇതുമായി പേരിനെന്താണ് ബന്ധം? തങ്ങളുടെ പ്രശ്നവുമായി ഈ പേരിനെന്താണ് ബന്ധം? - തങ്ങളുടെ ജീവിതവുമായോ രോഗവുമായോ മരണവുമായോ? താൻ വായിച്ച പുസ്തകങ്ങളുടെ മുകളറ്റത്തെ പേരു വായിക്കുന്ന സ്വഭാവം യെഫ്രേമിന് ഇല്ലായിരുന്നു. വായിച്ചാൽ തന്നെ തക്ക സമയത്ത് മറക്കുകയും ചെയ്യും. ഇപ്പോഴയാൾ ഒന്നാം പേജിലേക്കു തിരിഞ്ഞ് ഉറക്കെ വായിച്ചു. "ടോൾ..... സ്റ്റോയ്."

''അത് അസാദ്ധ്യം!'' ദുസനോവ് എതിർത്തു. "ടോൾസ്റ്റോയ് ? ടോൾസ്റ്റോയ് എഴുതിയത് ശുഭാപ്തിവിശ്വാസവും രാജ്യസ്നേഹവും നിറഞ്ഞ കൃതികൾ മാത്രമാണ്. അല്ലായിരുന്നുവെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികൾ അച്ചടിക്കുമായിരുന്നില്ല; ദി ബ്രെഡ്, പീറ്റർ ദി ഫസ്റ്റ്. ഇദ്ദേഹം മൂന്നുതവണ സ്റ്റാലിൻ സമ്മാനം നേടിയിട്ടുണ്ട്!"

ഇത് ആ ടോൾസ്റ്റോയ് അല്ല,'' മൂലയിൽനിന്ന് ദിയോംക വിളിച്ചു പറഞ്ഞു. "നമ്മുടെ പുസ്തകം ലിയോ ടോൾസ്റ്റോയ് എഴുതിയതാണ്."

"ഓഹോ, ആ ടോൾസ്റ്റോയ് അല്ല, അല്ലേ?" ഇത്തിരി ആശ്വാസത്തോടെ ദുസനോവ് ഇഴച്ചുവലിച്ചു ചോദിച്ചു. "അത് മറ്റേയാളാണ്, അല്ലേ?.... റഷ്യൻ വിപ്ലവത്തിന്റെ കണ്ണാടി? അറിയുണ്ട?[2] നിങ്ങളുടെ ശുദ്ധഗതിക്കാരൻ ടോൾസ്റ്റോയ്, അദ്ദേഹത്തിന് മനസ്സിലാകാത്ത ധാരാളം കാര്യങ്ങളുണ്ട്. ചെറുപ്പക്കാരാ, നിങ്ങൾ തിന്മയെ ചെറുക്കണം. അതിനെതിരെ നിങ്ങൾ പോരാടണം."

" ഞാൻ തീർത്തും യോജിക്കുന്നു," ആത്മാർത്ഥതയില്ലാത്ത സ്വരത്തിൽ ദിയോംക ഉത്തരമേകി.

---

1) അലക്സി നിക്കോളായേവിച് ടോൾസ്റ്റോയി (1883 –1945)യെയാണ് താനുദ്ദേശിക്കുന്നതെന്നാണ് റുസനോവ് കരുതുന്നത്.

2) ടോൾസ്റ്റോയിയെയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സസ്യഭോജനശീലത്തെയും കുറിച്ചുള്ള ലെനിന്റെ അഭിപ്രായം സംബന്ധിച്ച പരോക്ഷ സൂചന.

*സോവിയറ്റ് കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിയെക്കുറിച്ച് സ്റ്റാലിൻ എഴുതിയ ചരിത്രം. അദ്ധ്യായം നാലുവരെ എല്ലാ സോവിയറ്റ് പൗരന്മാർക്കും, മാർക്സിസ്റ്റു തത്ത്വശാസ്ത്രപരമായ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പഠനം നിർബന്ധമായിരുന്നു. തുടർന്നുള്ള അദ്ധ്യായങ്ങൾ കൂടുതൽ മുതിർന്ന വിദ്യാർത്ഥികളെ ഉദ്ദേശിച്ചുള്ളതായിരുന്നു.

• • • • • • • • • • •